

KIÊN ĐỊNH CHỦ NGHĨA MÁC - LÊNIN, TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH TRONG XÂY DỰNG LỰC LƯỢNG CÔNG AN NHÂN DÂN CÁCH MẠNG

NGUYỄN VĂN HÙNG (*)

Tóm tắt: Công an nhân dân là “thanh bảo kiếm” sắc bén, là “lá chắn thép” của Đảng Cộng sản Việt Nam, của chế độ xã hội chủ nghĩa, mang bản chất giai cấp công nhân và tính nhân dân sâu sắc. Hiện nay, các thế lực thù địch không ngừng tuyên truyền, phủ nhận tính chính trị, tính giai cấp của Công an nhân dân Việt Nam. Vì vậy, để đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch, chúng ta phải kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong xây dựng lực lượng Công an nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại.

Từ khóa: Công an nhân dân; chủ nghĩa Mác - Lênin; Đảng lãnh đạo Công an nhân dân; kiên định; tư tưởng Hồ Chí Minh.

Abstract: The people's public security is “the sharp sword” and “steel shield” of the Communist Party of Vietnam as well as the socialist regime, having the trait of the working class and in-depth people's characteristic. Currently, hostile forces are constantly propagandizing and denying the political and working class nature of the People's Public Security of Vietnam. Therefore, to combat against wrong and hostile views, we must be determined in complying with Marxism-Leninism and Ho Chi Minh thought in building up a revolutionary, routine, elite, and modern force of People's public security.

Keywords: People's public security; Marxism-Leninism; People's Public Security led by the Party; determination; Ho Chi Minh Thought.

Ngày nhận bài: 08/01/2024   Ngày biên tập: 24/01/2024   Ngày duyệt đăng: 21/3/2024

1. Chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng lực lượng Công an nhân dân

Chủ nghĩa Mác - Lênin khẳng định, lực lượng vũ trang là công cụ bạo lực cách mạng bảo vệ lợi ích giai cấp thống trị; mang tính chính trị, tính giai cấp và Đảng Cộng sản phải lãnh đạo chặt chẽ lực lượng vũ trang về mọi mặt, trong mọi tình huống. Theo C.Mác và Ph.Ăngghen, các lực lượng cách mạng sau khi giành được chính quyền “bằng cách dùng bạo lực lật đổ giai cấp tư sản”⁽¹⁾, cần thiết phải tiếp tục sử dụng bạo lực cách mạng (bao gồm lực lượng vũ trang và lực lượng chính trị,

khối đoàn kết của các lực lượng cách mạng, nòng cốt là giai cấp công nhân dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản) để bảo vệ chính quyền. C.Mác và Ph.Ăngghen khẳng định vai trò của bạo lực khi nó phục vụ cho mục đích cải tạo xã hội bằng cách mạng và do giai cấp tiên tiến sử dụng để khắc phục sự chống đối của lực lượng phản động. Giai cấp vô sản là giai cấp có sứ mệnh lịch sử xây dựng xã hội mới tất yếu phải sử dụng bạo lực cách mạng với nhiều hình thức khác nhau, kể cả hình thức vũ trang nhằm thiết lập chính quyền của giai cấp vô sản và thủ tiêu chế độ tư bản. Do đó, C.Mác và Ph.Ăngghen đòi hỏi các chính đảng của giai cấp vô sản phải có những tri thức về quy luật, quy tắc của khối nghĩa vũ trang, về quy luật đấu tranh vũ trang.

(*) *ThS; Viện Xây dựng Đảng, Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh*

Từ thực tiễn cách mạng, V.I.Lênin khẳng định: “Một cuộc cách mạng chỉ có giá trị khi nào nó biết tự vệ, nhưng không phải cách mạng có thể biết ngay được cách tự vệ”⁽²⁾. Theo V.I. Lênin, trước tiên là bảo vệ đầy đủ nhất, trọn vẹn nhất và triệt để nhất những nhân tố chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội mà điểm mấu chốt là bảo vệ chính quyền xô viết, bảo vệ Đảng Bôn-sê-vích, bảo vệ chế độ dân chủ vô sản, trở thành nhân tố quan trọng, quyết định sự tồn tại của Tổ quốc xã hội chủ nghĩa, trong đó bảo vệ nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa phải đặt cao hơn hết. V.I.Lênin chỉ rõ: tất cả các lực lượng của nhân dân đều phải được động viên: “... thắng lợi đều tùy thuộc vào tinh thần của quần chúng đang đổ máu trên chiến trường”⁽³⁾. V.I.Lênin yêu cầu: “... hãy nhớ rằng chúng ta không được phép lơ là một giây phút nào trong việc bảo vệ công nhân và nông dân của ta và bảo vệ những thành quả của họ”⁽⁴⁾. Vì vậy, lãnh đạo cuộc đấu tranh trấn áp các hoạt động chống phá của các thế lực phản cách mạng, bảo vệ thành quả của cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa là một nhiệm vụ quan trọng, thường xuyên của Đảng Cộng sản cầm quyền với công cụ là lực lượng vũ trang.

V.I.Lênin đề ra những nguyên tắc cơ bản về xây dựng lực lượng vũ trang kiểu mới. Trong đó, sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản đối với lực lượng vũ trang là nguyên tắc quan trọng nhất, quyết định sức mạnh, sự tồn tại và phát triển của lực lượng vũ trang kiểu mới. V.I.Lênin phê phán quan điểm của các chính trị gia tư sản về sự “trung lập hóa” chính trị, “phi chính trị hóa” lực lượng vũ trang. Lực lượng vũ trang phải là công cụ chuyên chính trọng yếu, tin cậy của Đảng Cộng sản, vũ khí sắc bén của nhà nước xã hội chủ nghĩa, là lực lượng nòng cốt, xung kích trên mặt trận chiến đấu bảo vệ Tổ quốc, bảo vệ an ninh quốc gia, giữ gìn trật tự, an toàn xã hội. Lực lượng vũ trang chỉ có thể xứng đáng với vị trí, vai trò đặc biệt quan trọng đó và hoàn thành

Chủ tịch Hồ Chí Minh nói chuyện với các cán bộ, chiến sĩ Sở Công an Hà Nội năm 1956 (ảnh: Tư liệu).

chức năng, nhiệm vụ vẻ vang của mình khi được sự lãnh đạo thường xuyên, chặt chẽ của Đảng Cộng sản trên tất cả các mặt: chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức, cán bộ, chế độ, chính sách, giáo dục, đào tạo.

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn vận dụng sáng tạo lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin về xây dựng lực lượng vũ trang để xây dựng lực lượng Công an nhân dân, thể hiện qua một số nội dung sau:

Thứ nhất, lực lượng Công an nhân dân là công cụ bạo lực chuyên chính cách mạng, mang bản chất giai cấp công nhân và tính nhân dân sâu sắc.

Trong bài nói tại Lớp nghiên cứu khóa I và Lớp bổ túc khóa VI Trường Công an Trung ương, Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: “Công an là một bộ máy để thực hiện chuyên chính dân chủ nhân dân, bảo vệ nền chuyên chính của nhân dân đối với các thế lực phản động khác. Muốn có dân chủ thật sự, phải chuyên chính thật sự, nếu không bọn xấu sẽ làm hại nhân dân. Muốn chuyên chính thật sự, phải thật sự dân chủ với nhân dân. Dân có mến, yêu, tin công an thì mới giúp công an chuyên chính với địch để tiến lên chủ nghĩa xã hội”⁽⁵⁾. Theo đó, chức năng, nhiệm vụ cơ bản của Công an nhân dân là sử dụng bạo lực chuyên chính đối với các thế lực thù địch, phản động để bảo vệ chính quyền, hệ thống chính trị xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam hiện nay.

Trong bài nói chuyện tại Trường Công an trung cấp (khóa 2), Người giải thích: “Các chú, các cô phải biết chính quyền của chúng ta là chuyên chính dân chủ nhân dân. Đây là nhân dân chuyên chính để đàn áp bọn thực dân xâm lược và bọn tay sai chống lại chính quyền ấy. Vì quyền lợi chung của đa số nhân dân mà chúng ta chuyên chính với thiểu số bóc lột. Chính quyền của bọn tư bản thì là chính quyền chuyên chính của một thiểu số chống lại đa số”⁽⁶⁾. Người căn dặn: “Công an và bộ đội phải cảnh giác, phải biết trấn áp kẻ địch bên trong và kẻ địch bên ngoài. Kẻ địch bên trong là bọn phản động, bọn phá hoại công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội; kẻ địch bên ngoài là bọn đế quốc, bọn xâm lược. Chống bọn xâm lược và bọn phá hoại là nhiệm vụ của quân đội, của công an nói riêng và toàn dân nói chung; là nhiệm vụ mà quân đội và công an phải dựa vào nhân dân mới hoàn thành được tốt”⁽⁷⁾...

Ở nước ta, Công an nhân dân là do Đảng Cộng sản Việt Nam thành lập. Bản chất giai cấp, tính nhân dân của Công an nhân dân gắn liền với nguồn gốc ra đời và sự hình thành Nhà nước dân chủ nhân dân do Đảng Cộng sản Việt Nam lãnh đạo. Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ: “Công an nhân dân phải là kiểu mẫu, phải là người chuyên trách thi hành chính sách, phương châm của Đảng và Chính phủ cho tốt. Công an nhân dân phải thực sự phục vụ nhân dân”⁽⁸⁾. Người căn dặn Công an nhân dân: “Phải gần gũi nhân dân, dựa vào lực lượng của nhân dân, xa rời nhân dân thì tài tình mấy cũng không làm gì được. Nhân dân có hàng triệu tai mắt. Nếu công an biết dựa vào nhân dân, thì nhân dân sẽ là người giúp việc rất đắc lực của công an. Muốn làm tròn nhiệm vụ, công an phải nắm vững đường lối, chính sách của Đảng và của Chính phủ, hết lòng phục vụ nhân dân và dựa vào nhân dân”⁽⁹⁾. Để làm được điều đó, lực lượng công an nhân dân phải thường xuyên tu dưỡng, rèn luyện tinh thần phục vụ nhân dân; vững tin vào sức mạnh và phải dựa chắc vào lực lượng to lớn của Nhân dân để làm việc, vì “một vạn công an thì chỉ có hai vạn tai, hai vạn mắt, hai vạn tay chân, nhưng nhân dân có hàng triệu tai, hàng triệu mắt, hàng triệu tay chân. Cho nên chúng ta phải dựa vào dân để hoạt động. Khi tổ chức được dân, đoàn kết được dân thì việc gì cũng làm được”⁽¹⁰⁾.

Người dạy Công an nhân dân “phải có tư tưởng xã hội chủ nghĩa, nghĩ đến lợi ích toàn dân trước lợi ích cá nhân”⁽¹¹⁾. Lực lượng công an nhân dân sinh ra từ Nhân dân, phải gắn bó mật thiết với Nhân dân, đề cao trách nhiệm trước Nhân dân: “Phải đi đường lối quần chúng thì nhân dân mới tin yêu, giúp công an và công an mới thành công được”⁽¹²⁾. Tại Hội nghị Công an toàn quốc lần thứ 10 (tháng 01/1956), Người nhấn mạnh: “Nhân dân ta có hai lực lượng. Một là quân đội, để đánh giặc ngoại xâm, để bảo vệ Tổ quốc, giữ gìn hòa bình. Một lực lượng nữa là công an, để chống kẻ địch trong nước, chống bọn phá hoại. Có lúc chiến tranh, có lúc hòa bình. Lúc chiến tranh thì quân đội đánh giặc, lúc hòa bình thì tập luyện. Còn công an thì phải đánh địch thường xuyên, lúc chiến tranh có việc, lúc hòa bình lại càng nhiều việc”⁽¹³⁾.

Thứ hai, xây dựng lực lượng Công an nhân dân toàn diện về đức và tài, gần gũi chính trị với năng lực chuyên môn, nghiệp vụ.

Trong Thư gửi đồng chí Hoàng Mai, Giám đốc Công an khu XII (ngày 11/3/1948), Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ ra tư cách người công an cách mạng với những phẩm chất đặc trưng: sống có lý tưởng trong sáng, có bản lĩnh, dũng khí và ý chí tiến công cách mạng, tuyệt đối trung thành với Đảng, Nhà nước và Nhân dân; đoàn kết, gắn bó với đồng chí, đồng đội; toàn tâm, toàn ý với công việc; cương quyết, khôn khéo với kẻ thù và bọn tội phạm; sẵn sàng hy sinh bảo vệ Tổ quốc, vì hạnh phúc của Nhân dân. Sáu lời chỉ dạy của Người về “Tư cách người công an cách mạng” là kim chỉ nam để cán bộ, chiến sĩ Công an nhân dân nhận biết cái sai, cái xấu, cái chưa hoàn thiện để từ đó chấn chỉnh, sửa chữa; đồng thời và quan trọng hơn, đó cũng chính là bộ tiêu chí, thước đo, chuẩn mực đạo đức, lối sống, mục tiêu phấn đấu, rèn luyện, phương châm hành động, biện pháp công tác của các thế hệ cán bộ, chiến sĩ Công an nhân dân; là động lực, cội nguồn sức mạnh để lực lượng Công an nhân dân vượt qua mọi khó khăn, thử thách, hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ được giao.

Thứ ba, tổ chức, bộ máy Công an nhân dân phải thiết thực, chắc chắn; phong cách, lối làm việc phải dân chủ, sâu sát, gần gũi gắn bó mật thiết với Nhân dân, với cơ sở, là lực lượng bảo vệ Nhân dân.

Hệ thống tổ chức Công an nhân dân thuộc cơ cấu bộ máy hành chính nhà nước, cho nên mọi hoạt động của bộ máy ở cả cấp Trung ương và địa phương cần tuân thủ Hiến pháp, pháp luật và chịu sự chi phối của cơ chế hoạt động chung của bộ máy hành chính nhà nước. Trong xây dựng bộ máy Công an nhân dân, Chủ tịch Hồ Chí Minh đặc biệt coi trọng xây dựng nhân tố con người kết hợp với xây dựng lề lối, tác phong làm việc dân chủ trong nội bộ. Xây dựng bộ máy Công an nhân dân phải luôn gắn liền với xây dựng và hình thành phong cách công tác khoa học của lực lượng Công an nhân dân.

Người chỉ đạo: “Xây dựng bộ máy công an nhân dân. Tức là công an phải có tinh thần phục vụ nhân dân, là bạn dân”⁽¹⁴⁾; “Cách tổ chức công an phải giản đơn, thiết thực, tránh cái tẻ quá hình thức, giấy má”⁽¹⁵⁾; “Lề lối làm việc phải dân chủ”⁽¹⁶⁾ và “Phải củng cố thật tốt công an khu phố, huyện và xã. Đó là những cơ sở của công an”⁽¹⁷⁾. Người đặc biệt coi trọng việc gắn công tác tổ chức với xây dựng nhân tố con người, lề lối, tác phong làm việc dân chủ; phải luôn tự phê bình và phê bình, coi trọng công tác quản lý, rèn luyện đội ngũ cán bộ, chiến sĩ Công an nhân dân. Trong bài Công an và Nhân dân (đăng trên Báo Nhân dân, số 533, ngày 18/8/1955), Người chỉ rõ: “Nhiệm vụ của Công an là: Bảo vệ nhân dân, giữ gìn trật tự trị an, tẩy trừ những kẻ gian tế. Muốn làm tròn nhiệm vụ nặng nề mà vẻ vang ấy, Công an cần phải đoàn kết nhân dân, tổ chức và giáo dục nhân dân, dựa vào lực lượng rộng lớn của nhân dân”⁽¹⁸⁾.

2. Những luận điệu sai trái của các thế lực thù địch về lực lượng Công an nhân dân và xây dựng lực lượng Công an nhân dân

Thứ nhất, phủ nhận tính chính trị, tính giai cấp của lực lượng Công an nhân dân.

Các thế lực thù địch phủ nhận quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin về giai cấp và đấu tranh giai cấp; xuyên tạc tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng lực lượng Công an nhân dân và chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về quốc phòng và an ninh. Họ xuyên tạc lực lượng công an “chỉ để bảo vệ sự toàn vẹn lãnh thổ quốc gia và phục vụ nhân dân”; “phải trung thành với Tổ quốc và Nhân dân chứ không phải trung thành với bất kỳ tổ chức nào”.

Thứ hai, phủ nhận sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng Cộng sản Việt Nam, sự thống nhất quản lý nhà nước của Chính phủ đối với lực lượng Công an nhân dân.

Các thế lực chống phá, thù địch xuyên tạc lực lượng Công an nhân dân không cần phải đặt dưới sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng Cộng sản Việt Nam, sự thống nhất quản lý nhà nước của Chính phủ. Họ công kích rằng nguyên tắc đó thể hiện Đảng tự cho mình quyền đứng trên xã hội, trên luật pháp, bởi Công an nhân dân là để “bảo vệ Tổ quốc, bảo vệ Nhân dân”.

Thứ ba, cho rằng lực lượng Công an nhân dân suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, không còn là lực lượng bảo vệ nhân dân.

Các thế lực chống phá, thù địch xuyên tạc các sự kiện lịch sử và thổi phồng khuyết điểm của một vài cá nhân trong lực lượng Công an nhân dân nhằm hạ thấp vị thế của Công an nhân dân trong xã hội. Đặc biệt, họ xuyên tạc về các tướng lĩnh, cán bộ cấp cao trong lực lượng Công an nhân dân, từ đó gây tâm lý hoang mang, dao động trong cán bộ, chiến sĩ hòng làm suy giảm sức mạnh, sức chiến đấu của Công an nhân dân.

3. Giải pháp kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong xây dựng lực lượng Công an nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại

Một là, tiếp tục quán triệt sâu sắc, đẩy mạnh tuyên truyền, nâng cao nhận thức quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về xây dựng lực lượng Công an nhân dân, bảo đảm sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng đối với lực lượng Công an nhân dân. Tiếp tục xây dựng, phát triển, hoàn thiện hệ thống lý luận xây dựng lực lượng Công an nhân dân, làm cơ sở khoa học, định hướng đúng đắn cho công tác xây dựng lực lượng trong toàn ngành công an.

Hai là, tập trung thực hiện nhiệm vụ xây dựng, chỉnh đốn Đảng trong Công an nhân dân - một trong những nhiệm vụ trọng tâm được Đảng ủy Công an Trung ương xác định trong Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Công an

Trung ương lần thứ VII (nhiệm kỳ 2020 - 2025): nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của Đảng bộ; xây dựng lực lượng trong sạch, vững mạnh, phấn đấu đến năm 2030 tinh nhuệ, hiện đại; phát huy vai trò nòng cốt, giữ vững an ninh quốc gia, bảo đảm trật tự, an toàn xã hội, xây dựng xã hội trật tự, kỷ cương, an toàn, lành mạnh, góp phần xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa; thực hiện quyết liệt, có hiệu quả Nghị quyết Hội nghị Trung ương lần thứ tư khóa XII, Kết luận số 21-KL/TW ngày 25/10/2021 của Ban Chấp hành Trung ương gắn với thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị và các quy định về trách nhiệm nêu gương; đi đôi với tăng cường, nâng cao hiệu quả công tác kiểm tra, giám sát trong Công an nhân dân.

Ba là, thực hiện có hiệu quả Nghị quyết số 35-NQ/TW ngày 22/10/2018 của Bộ Chính trị khóa XII: “Về tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trong tình hình mới”. Tích cực đấu tranh trên mặt trận tư tưởng, vạch trần các âm mưu, thủ đoạn của chiến lược “diễn biến hòa bình” nhằm vào lực lượng Công an nhân dân, phản bác sự phi lý của luận điểm “phi chính trị hóa” công an bằng các luận cứ, luận chứng, luận điểm khoa học và thuyết phục. Tăng cường công tác bảo đảm an ninh mạng, an ninh thông tin truyền thông, an ninh trên lĩnh vực báo chí, xuất bản.

Bốn là, nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu và xây dựng các tổ chức đảng trong Công an nhân dân thực sự trong sạch, vững mạnh trên cơ sở thực hiện tốt Quy định số 192-QĐ/TW ngày 18/5/2019 của Bộ Chính trị về tổ chức đảng trong Công an nhân dân Việt Nam; tiếp tục đổi mới, sắp xếp tinh gọn, giảm tầng nấc, đảm bảo hoạt động hiệu lực, hiệu quả của tổ chức bộ máy lực lượng công an theo hướng “Bộ tinh, tỉnh mạnh, huyện toàn diện, xã bám cơ sở”. Thực hiện tốt Nghị quyết số 12-NQ/TW ngày 16/3/2022 của Bộ Chính trị về đẩy mạnh xây dựng lực lượng Công an nhân dân thực sự trong sạch, vững mạnh, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới. Đây là Nghị quyết tổng thể, có ý nghĩa chiến lược quan trọng, tạo tiền đề căn bản cho xây dựng

lực lượng Công an nhân dân trong thời gian tới; thực hiện nghiêm Quy chế phối hợp giữa Đảng ủy Công an Trung ương với các tỉnh ủy, thành ủy trong thực hiện nhiệm vụ kiểm tra, giám sát và thi hành kỷ luật của Đảng đối với tổ chức đảng, đảng viên thuộc đảng bộ Công an cấp tỉnh. Tiếp tục tăng cường công tác bảo vệ an ninh nội bộ, quản lý cán bộ, đảng viên trong ngành theo quy định.

Năm là, tăng cường cơ sở vật chất kỹ thuật, đặc biệt là về khoa học và công nghệ để đủ sức đấu tranh, phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trên không gian mạng ngày càng tinh vi, hiện đại. Huy động sức mạnh tổng hợp của cán bộ, đảng viên và nhân dân tham gia đấu tranh, phê phán luận điệu sai trái của các thế lực thù địch về lực lượng Công an nhân dân. Tiếp tục phát huy vai trò của các tổ chức chính trị - xã hội, thế mạnh của các phương tiện truyền thông, các cơ quan thông tấn, báo chí trong việc tuyên truyền đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về xây dựng lực lượng Công an nhân dân “cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại”/.

Ghi chú:

- (1) C.Mác và Ph.Ăngghen, *Toàn tập*, tập 4, Nxb CTQG-ST, H.1995, tr.612.
- (2) V.I.Lênin, *Toàn tập*, tập 37, Nxb CTQG-ST, H.2005, tr.145.
- (3) V.I.Lênin, *Toàn tập*, tập 41, Nxb CTQG-ST, H.2005, tr.147.
- (4) V.I.Lênin, *Toàn tập*, tập 44, Nxb CTQG-ST, H.2006, tr.368-369.
- (6), (12), (13) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 11, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.598, tr.599, tr.599.
- (7), (9) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 7, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.269, tr.269.
- (8), (11) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 12, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.154, tr.154.
- (10), (14), (15) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 10, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.260, tr.258, tr.83.
- (15), (16), (17) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 6, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.312, tr.312, tr.312.
- (18) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 14, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.72.